

Τ.Κ. 'Αναγνώστου

'Η 'Αποκατάσταση

'Ο 'Ιωάννης Ντυβ. έμενε σ' ένα ημιυπόγειο τής ανατολικής παραλιακής περιοχής στή Θεσσαλονίκη. 'Η πολυκατοικία αυτή τών πέντε μόλις όρόφων ριζωμένη κοντά στην παλιά συνοικία με τά γέρικα άρχοντικά πού έρημωμένα γέρνουν δίπλα στό θαλασσινό νερό ξεδοντιασμένα άπ' τίς ποικιλώνυμες καταστροφές του τελευταίου καιρού ήταν ύποφερτά διατηρημένη άπό τά πρώτα μεταπολεμικά χρόνια και μέ τίς τελευταίες μεταρρυθμίσεις πού έγιναν χάρη σέ κοινή πρωτοβουλία ιδιοκτητών και νοικάρηδων απέκτησε και ένα στοιχειώδες σύστημα κεντρικής θέρμανσης.

'Ο 'Ιωάννης Ντύβ. είχε κάθε λόγο στά πενήντα του νά παραπονείται για τούτη τήν πρόσθετη επιβάρυνση σέ θόρυβο και χρέμα πράγμα πού άπό τήν έμφυτη σχεδόν δειλία του μεταφράζονταν σέ έμμεσες άναφορές στή χήρα-Κούνιο τή σπιτονοικοκυρά πού κατέληγαν σέ άναποφάσιστα χαμόγελα πάλι άπό μέρους του όταν εκείνη σέρνοντας τίς ξεφτισμένες ρόζ παντόφλες της τόν προσπερνούσε στό διάδρομο κουνώντας συγκαταβιακά τό κεφάλι.

'Ο Ντυβ. έμενε νά τή βλέπει ν' άνεβαίνει τά σκαλιά μουρμουρίζοντας κάτι για τήν άτυχία της και βαθιά μέσα του δέν ήταν λίγες οί στιγμές πού θά 'θελε ν' άπλώσει τά μικρά λευκά σχεδόν παιδικά χέρια πού έκρυβε κάτω άπό τά σταυρωτά κακοσιδεωμένα σακάκια του μέ τά πολλά καρό και τά φαρδιά πέτα και νά τήν άδράξει άπό 'κεινο τό βρώμικο άραχνιασμένο κεφάλι τό συχνά φορτωμένο μιγκουτί πού άργόπλεε στό σκοτάδι περνώντας σκαλί σκαλί ψηλότερα άναγκάζοντάς την έτσι νά τόν άκούει πιό προσεκτικά.

Αυτή όμως ή διάθεση του 'Ιωάννη περιοριζόταν σ' ένα μικρό σπίθισμα τών ματιών και σ' ένα έλαφρό σάφρωμα τής μύτης για νά ολοκληρωθεί σχεδόν πάντα μ' εκείνο τό άστείο κατακύλισμα του χρυσού σκελετού τών γυαλιών του στό ύψος του ρουθουνιού πράγμα πού βιαζόταν νά διορθώσει μέ τόν αντίχειρα του δεξιού χεριού. "Όταν ξύπνησε εκείνο τό πρωινό του Μάρτη υπήρχε μέσα στό γέρικο άγουροξυνημένο μυαλό του διάχυτη ή έντύπωση κάποιας έπετείου.

'Επειδή ή μήμη δέν τόν βοήθαγε άναγκάστηκε νά καταφύγει πρώτα στό ήμερολόγιο του τοίχου πού κρεμόταν πάνω άπό έναν ξύλινο πάγκο άρκετών χρόνων και στή συνέχεια σέ μιά σειρά όνόματα, σημειωματάρια πού προσεχτικά ήταν στοιβαγμένα στή γωνία του δωματίου.

Τελικά άναγκάστηκε ν' άποδεχθεί, πώς τουλάχιστον άπ' όσο έλεγαν όλα τούτα στή λαμπερ., Γρίτη πού ξημέρωνε τό πρωινό δέν υπήρχε τίποτα πιά άξιοσημείωτο ιστορικά άπ' τίς προηγούμενες ρουτινιάρικες μέρες μήτε μιά χαρακτηριστική άλλαγή καιρού.

"Ανοιξε τά παντζούρια και άφησε μισάνοιχτη τήν μπαλκονόπορτα του μοναδικού δωματίου για ένα δεκάλεπτο πού στριμωγμένος κοντά στό μικροσκοπικό νιπτήρα έβρεχε άπαλά τά μάτια του μέ τίς ύγραμένες άκρες τών δαχτύλων νιώθοντας στιγμές-στιγμές στήν πλάτη του τό σύρσιμο κάποιου ρίγους νά χάνεται στό κάτω άκρος τής σπονδυλικής στήλης.

Τό δωμάτιο ήταν μικρό, χωμένο μισό στή γής και μισό στόν άέρα και τίς πιό ήλιόλουστες έλληνικές μέρες άναγκαζόταν ν' άργοπλέει σ' ένα όμιχλώδες μισόφωτο μέ παραστικούς διαδρόμους άπό φώς νά μετεωρίζονται στόν άέρα του ώρες πού ό νοικοκύρης συνήθως έλειπε ή κείτονταν άποκοιμισμένος.

Πάνω άπό τόν ξύλινο πάγκο πού 'φτανε μέ τόνα άκρο του στόν τοίχο και μέ τ' άλλο μέχρι τή μισάνοιχτη μπαλκονόπορτα ήταν βιδωμένο μέ χοντρές ευδιάκριτες μαύρες

βίδες ένα σανίδι από λευκό μαλακό ξύλο που χρησίμευε στο Ντυβ. σάν πίνακας ανακοινώσεων.

Πρίν χρόνια ύπηρχαν αρκετά πράγματα στερεωμένα πάνω του μικρά σημειώματα για γιορτές φίλων, λογοτεχνικές έσπερίδες, βραδινά και κάποια μικροαντικείμενα, άποδειξεις του περάσματος ανθρώπων παρατημένα από άφηρημάδα ή βιασύνη.

Ή από καιρό όμως πέρασαν όλα τα «κοσμικά» σέ άχρηστία αφήνοντας στή θέση τους μυστηριώδεις επικλήσεις του Ίωάννη σέ δυνάμεις άγνωστες, γραμμένες προσεκτικά πάντα μέ μαρκαδόρο σέ κομμάτια άσπρου όδοντωτού χαρτιού και σέ κείνο τό μικρό κατάλογο τών καθημερινών του άσχολιών που κάποτε σέ εποχές γενικότερης έγρήγορης άλλαζε καθημερινά μέχρι που από τήν όμοιότητα τής μέρας μέ τήν προηγούμενη έγινε ένα είδος μόνιμου έσωτερικού κανονισμού που καθαρογράφηκε λέξη-λέξη μέ όρθια κεφαλαία γράμματα σινικής σ' ένα παραλληλόγραμμο λευκής κόλλας σέλερ για νά στερεωθεί μέ τέσσερις μπλέ χρωματιστές καρφίτσες στήν άριστερή γωνία του πίνακα όπου κι απέμεινε ανάλλαχτος τά τελευταία δέκα χρόνια.

Ο Ίωάννης άκούμπησε τό πρόσωπό του σέ μία πράσινη πετσέτα που στά τυφλά του φερε τό χέρι του από ένα μικρό πλαστικό ράφι στερεωμένο άσχημα στά άριστερά του κι απόμεινε μέ σκόρπιες άπαλές παλαμιές νά περνάει τό πρόσωπό του μεθοδικά στή χνουδωτή επιφάνεια.

Όταν ανασήκωσε τό κεφάλι τέντωσε τό δέρμα κάτω από τά μάγουλα χρησιμοποιώντας τό δείκτη και τόν αντίχειρα του δεξιού χεριού και μετά όχι τέλεια ίκανοποιημένος άπ' τή λεκιασμένη εικόνα που του 'στειλε πίσω τό καθρέφτισμα γύρισε τήν πλάτη του αφήνοντας άπεριποίητα τά θυσανωτά λευκά μαλλιά του που χύνονταν άγρια στίς δύο πλευρές του κοκκινωπού κρανίου του.

Κοίταζε τά χαρτιά στον πίνακα, ένα φάρμακο, μία έκθεση ενός παλιού συμμαθητή στό κέντρο τής πόλης, ένα πιό γκριζό χαρτί μέ τίς λέξεις «Σχέδιο... πάρτας» κι ένας φάκελος από χαρτί καλής ποιότητας μέ τ' όνομα και τή διεύθυνσή του.

Ήταν πολλές οι φορές που εκείνος ό κατάλογος, τόσο καθαρός, τόσο σωστά προφυλαγμένος τόν προκαλούσε για μία άλλαγή. Τόν έβλεπε στερεωμένο στ' άκρα μέ κάποιο κύρτωμα στό κέντρο τυποποιημένο ήρεμο γεμάτο επιταγές, καθοδηγήσεις.

Καταλάβαινε πώς τούτη ή συμμετρικότητα και ή συνήθεια τής επανάληψης δήλωνε τό τέλος:

Ο ίδιος μπορούσε νά συνέχιζε νά ζει περιορισμένος στίς βιολογικές προδιαγραφές που όμως τό ιστορικό παιδί Ίωάννης Ντυβ. και τό κοινωνικό του αντίκρυσμα είχαν όριστικά στερέψει, γονατίσει, ύποδουλωθεί ή πιό σωστά άχρηστα άπολιθωθεί σέ τούτο τό άχρηστο κομμάτι χαρτί τό αδύναμο νά έξελιχθεί.

Σκεφτόταν παιδί, έφηβος, άντρας, γέρος ή έξέλιξη του πέρασε μπροστά στα μάτια του σάν μία μαύρη καμπύλη γραμμή μ' ένα σημείο κάπου στο παιδί για μέγιστο και μετά τελειώς φανερά μηδενίστηκε στον άξονα τής σημερινής πραγματικότητας.

Τό μυαλό του Ίωάννη δέ δούλεψε ποτέ του άπαισιδοξα και στίς πιό δύσκολες στιγμές τής ζωής του στρατιώτης, πεινασμένος ζωγράφος, άπόκληρος, άποδεχόταν τήν πραγματικότητα σ' όλο της τό βάθος μόνο στο μέτρο για τήν άνίχνευση τών λύσεων και τών προοπτικών που μπορούσαν ν' άπειθυνθούν στο μέλλον. Είχε τή ματαιοδοξία τών ανθρώπων που πιστεύουν ότι τούς έλειψε ή κοινωνική αναγνώριση μόνο γιατί οι ίδιοι δέν τή θέλησαν. Ξανακοίταζε τό φάκελο «ίσως ή έλπίδα ζωντανεύει τή σκιά» σκέφτηκε.

Έριξε τή βαριά μάλλινη ρόμπα πάνω του γύρισε σφιχτά τή ζώνη στή μέση κι έσυρε μέ μικρά βήματα στήν πόρτα διορθώνοντας τά γυαλιά του πάνω στή μύτη και περνώντας σχεδόν τυχαία άνοιχτά τά δάχτυλά του στα μαλλιά του που φτερούγιζαν τά καπάκωσε.

Τό μωσαϊκό σέ κείνο τό μικρό διάδρομο άκτινοβολούσε μία ψυχράδα που τόν έπεισε νά τυλιχτεί άκόμη πιό προσεκτικά καθώς ξεκλείδωνε τήν έξώπορτα.

Τό μπακάλικο στό ισόγειο τῆς τρίπατης παλιᾶς κατοικίας πού ἀργόγερνε ἀκίνδυνα στήν ἀπέναντι γωνία εἶχε μόλις ἀνοίξει. Ἔβλεπε τόν ἰδιοκτήτη νά πηγαينوέρχεται φορώντας τή γαλάζια ξέθωρη ποδιά του νά μπαίνει καί νά βγαίνει κουβαλώντας κασόνια ἀπό ἕνα παλιό μπλέ αὐτοκίνητο παρκαρισμένο πάνω στό φαρδύ πεζοδρόμιο ἐνῶ σύγχρονα ἔλυνε κι ἔδενε μέ τή γλώσσα του συγνώμες, ἐξηγήσεις, ἀπορίες. Δέν τοῦ μίλαγε, ὁ ἄλλος τόν ἀποκαλοῦσε κοκκινίζοντας κύριε καθηγητά ἀγκομαχώντας μέ τό κασόνι στόν ὦμο, τό μάτι πεταχτό καί τό χέρι γρήγορο.

Φοροῦσε ἕνα ἄσπρο φαρδύ πουκάμισο μαυρισμένο ἀπ' τή λίγδα στ' ἄκρα τοῦ γιανῆ κι ἕνα καφέ σκονισμένο παντελόνι πού 'σπαζε ἀκουμπώντας στό μυτερό στραβοπατημένο παπούτσι.

Ἦπῃρχαν ξύλινοι πάγκοι στερεωμένοι μέ σιδεροσωλῆνες στόν τοῖχο μόλις ἐμπαινες γεμάτα μέ λαχανικά ἐνῶ πιο πάνω τά ξύλινα μικρά ράφια ἔστεκαν μισογεμάτα σέ πλαστικά συσκευασμένα προϊόντα.

Δίπλα στό μεγάλο ψυγεῖο φορτωμένο τυριά, γάλατα καί γιαούρτια ὑπῆρχε ἕνα ξύλινο σκαμνί ἀπό σκούρο καφέ ξύλο σχισμένο ἀπό ξυσιές πού ξάσπριζαν περίεργα χλομά χάρη στό πρωινό φῶς.

Τό πάτωμα, μᾶλλον καθαρό, ἀντιφέγγιζε τή σκιά του κωμικά καταλήγοντάς την ν' ἀκουμπᾶ σ' ἕνα πάνινο σακί στό πλάι τοῦ τηλεφώνου γεμάτο ξερά φασόλια.

Ἔβλεπε τό μικρό χαρτόνι —σίγουρα ἀπό παλιό πακέτο τσιγάρα— νά βυθίζεται μ' ἕνα μικρό καλαμένιο πόδι λίγο στραβά στίς στιλπνές καμπύλες ἐπιφάνειες γεμάτο κακογραμμένα κεφαλαῖα γράμματα πού πληροφοροῦσαν γιά τό εἶδος, τήν προέλευση καί τήν τιμή.

«Καθήμεν Ἰωάννη» σκέφτηκε σίγουρα ἔφταιγε κι ἐκεῖνος μέ τίς ἀσύστολες μυθοπλασίες του, τή φαντασία καί τίς τολμηρές του διηγήσεις πού πλησίαζαν τό τέλεια ἐξωπραγματικό, ὅμως μεγάλο μέρος τῆς εὐθύνης φέρναν καί οἱ ἄλλοι μέ τήν ἔντονη διάθεση κριτικῆς καί τά μεγάλα περιθώρια ἐπαλήθευσης πού τούς διέθετε ἡ σύγχρονη συκοφαντία.

Κάποια στιγμῆ ἀφηρημένος κατάλαβε ἀδιόρατα πῶς ὁ μπακάλης τέλειωσε τή δουλειά του καί περίμενε παραγγελία σφουγγίζοντας τά κοντοδάχτυλα χέρια του μέ μιά γκρίζα πατσαβούρα προφανῶς ἀπομεινάρι ἀπό παλιό ἀνδρικό ἐσώρουχο.

Στό γυρισμό βρῆκε κάτω ἀπ' τήν πόρτα σφραγισμένο ἕνα καλόγουστο φάκελο ὅμοιο μ' ἐκεῖνο πού 'χε καρφισωμένο στόν πίνακά του. Σχεδόν χωρίς ἐκπληξη ἀφοῦ τόν ἄνοιξε μ' ἕνα παλιό βαρῦ χαρτοκόπτη μέ τετράγωνη λαβή διάβασε τό περιεχόμενο του: «σέ δύο μέρες ραντεβού...».

Δίπλωσε τό χαρτί προσέχοντας νά μὴν τό τσαλακώσει καί καρφίτωσε φάκελο καί περιεχόμενο ἀκριβῶς κάτω ἀπό τόν προηγούμενο μέ δύο ἀσπροκέφαλες καρφίτσες. Πρὶν δύο μέρες εἶχε λάβει μέ τόπο ἀποστολῆς τό Λονδίνο ἕνα παρόμοιο μήνυμα σέ ἴδιο φάκελο γραμμένο μέ τόν ἴδιο γραφικό χαρακτήρα.

Τώρα τόπος ἀποστολῆς ἦταν ἡ Ρώμη ὁ ἀποστολέας ἦταν φανερό πῶς ταξίδευε. Προσπάθησε νά θυμηθεῖ τούς φίλους του ἕνα-ἕνα ὁ ψηλός Χρῦσανθος, ὁ ἐκδικητικός Μάρκος, ὁ... δέν ἔβγαине ἄκρη, ἦταν τόσο πολλοί ἐκεῖνοι πού κατά διαστήματα στάθηκαν γνῶριμοί του, συγκεντρώθηκε σ' ἐκεῖνο τό εἶδος πού θά μπορούσε νά σκαρώσει μιά φάρσα σάν κι αὐτή «Μέ τήν τροπή πού πήραν τά πράγματα ὁ καθένας» σκέφτηκε.

Ἀνασήκωσε τό μαξιλάρι, ἔβγαλε τή ρόμπα καί χωρίς νά διορθώσει τά σκεπάσματα χῶθηκε μέσα τους ἀφήνοντας τή ματιά του ν' ἀναπαυθεῖ στόν τελευταῖο μουσαμά πού ἄγγος ἀπό χρώμα περιμενε τεζαρισμένους στό καθαλέτο.

Αὐτή ἡ ὑπόθεση δέν ἦταν καινούργια, ἀπασχόλησε τόν Ἰωάννη ἀπ' τά παιδικά του χρόνια τότε πού γιά νά καταξιώσει ἐκεῖνο τό τόσο χλομό καί λιγνό παιδί τίς ἱστορίες του στό ρακέन्दυτο ἀκροατήριό τῶν συνομηλίκων του ἔφτιαξε ἕνα φίλο ὅμοιο μέ διήγηση μεγαλύτερο βέβαια καί πιο δυνατό πού τοῦ 'χε διηγηθεῖ αὐτό πού ἔλεγε. Τούς μάζευε στά σκαλιά τοῦ σπιτιοῦ τούς κάθιζε κάτω κι ἔμενε ὀρθός μόνος μέσα σέ κείνη τή θάλασσα ἀπό ἐκπληκτα μάτια πού ἄκουγαν καί ζήταγαν νά μάθουν κι ἄλλο.

Μετά μαζί με τον Ίωάννη μεγάλωσε κι ο Χριστοφίλου ο φανταστικός παιδικός σύντροφος πού έξογκώθηκε κι άπομακρύνθηκε για ασφάλεια πλούσιος, ισχυρός, μισάνθρωπος, μεγαλοφυής στην Άγγλία νά επεμβαίνει δήθεν άραιά στη ζωή του Ντυβ. με τό χρήμα τό μυαλό και τή δύναμη προστατεύοντας και καθοδηγώντας τον. "Όταν ξύπνησε ένωσε νά πεινάει, ήταν περασμένο μεσημέρι, έφερε τό χέρι στό στόμα και χασμουρήθηκε περνώντας στά πόδια του τς παντόφλες.

Είχε χρειασθεί νά περάσει ένα μεγάλο μέρος τής ζωής του για νά συνηθίσει στην ιδέα νά βλέπει τούς άλλους σχεδόν τεντώνοντας τό λαιμό του προς τά πίσω.

Σηκώθηκε κι άρχισε νά ντύνεται καθώς έδενε τά παπούτσια του γονατισμένος άκουσε στην ξώπορτα δυό διακριτικά χτυπήματα. Μέ λυτό τό ένα παπούτσι έμεινε για λίγο άκίνητος και μετά πέρασε τόν εαυτό του προς τό διάδρομο.

Και ήξερε ποιός ήταν και δέν ήθελε νά τόν δει, πλησίασε και άνοιξε τήν πόρτα. Τό μεσημέρι είχε προχωρήσει πολύ όταν ή Ματίνα άνησύχησε για τά καλά κι έστειλε τή θεία Ραλλού νά συμμαζέψει τόν γκρίζο κότσο της και νά πεταχτεί μέχρι τόν «άγαπητό της Ίωάννη» για νά δει γιατί άργουσε.

"Έβγαλε τή ποδιά πού συνήθως έδενε στή μέση της κι άφου για μιá άκόμη φορά έμεινε εύχαριστημένη άπ' τήν επιθεώρηση του τραπεζιού και τό γλυκό γυάλισμα π' άντιφέγγιζαν τά πιατικά περιμένοντας καθαρά στό βάθος τής σάλας κάθισε στην άγαπημένη της ψάθινη καρέκλα πού έμενε πάντα άμετακίνητη στό πλάι του μπροστινού παραθύρου τράβηξε τή σκουρόχρωμη μπλούζα της πού ζάρωνε στην περιοχή του λαιμού και περνώντας ένα μικρό σατέν μαξιλάρι στον κενό χώρο κάτω άπ' τήν πλάτη ένοιωσε τή μέση της πού όλο τό πρωινό ήταν πιασμένη ν' άνακουφίζεται.

"Όχι, θεία Ραλού, δέν ήταν τά λεφτά ή τουλάχιστον δέν ήταν τό πιό σημαντικό. "Έστελνε βέβαια ή Έσμεράλδα χρήματα πού κάλυπταν σημαντικά τς άνάγκες του σπιτιού αλλά άν δέν μπορούσε νά κάνει άλλιώς άς τά κράταγε άρκει νά 'γραφε ή νά 'στελνε ένα μήνυμα τής ζωής της» σκεφτόταν.

'Η Έσμεράλδα ήταν ή μόνη κόρη τής Ματίνας και ή μάνα της είχε κάθε λόγο ν' άνησυχεί με τήν άπότομη διακοπή κάθε επικοινωνίας έδω και τέσσερις μήνες.

Είχε άπευθυνθεί στον Έρυθρό Σταυρό κι άκόμη ήρθε σ' έπαφή με μιá σειρά από σχετικά με άναζητήσεις ιδρύματα, άποτελέσματα όμως δέν ύπήρχαν.

"Άκουσε τήν πόρτα πού ξεκλειδωνε και μετά τά τσόκαρα τής θεία-Ραλού νά καλωσορίζουν με συρτά βήματα τόν Ίωάννη Ντυβ.

—'Ο άγαπητός μας Ίωάννης μικρή μου Ματίνα, για πρόσεξε τον, τόν έπιασα σχεδόν στον ύπνο και είμαι σίγουρη πώς είχε άγνοήσει τή μικρή μας πρόσκληση προτιμώντας τήν άγκαλιά του Μορφέα.

'Η θεία-Ραλού μιλαγε τά σπασμένα της έλληνικά τυλίγοντας τό σάλι της σφιχτά στους ώμους και κουνώντας επιπληκτικά τό δάχτυλό της στον Ίωάννη πού έστεκε μ' ένα δειλό χαμόγελο στη μέση του σαλονιού κοιτάζοντας μιá τήν καμπούρα τής γερασμένης καθηγήτριας πού άγόρευε σ' ένα τόνο καθαρά σχολικό μιá τή χοντρή Ματίνα πού προσπαθούσε νά σηκωθεί για νά υποδεχτεί τόν καλεσμένο τους κοκκινίζοντας λίγο γι' αυτά πού σέ τόνο φιλικό έλεγε ή θεία της.

"Όταν τελείωσε τό φαγητό ή θεία-Ραλού πού είχε κοπανήσει μάλιστα και μερικά ουζάκια στην άρχή τράβηξε πίσω της τήν καρέκλα στηρίχτηκε άποφασιστικά στό τραπεζομάντιλο και προσέχοντας τόν Ίωάννη ειπε:

"Άγαπητέ μου φίλε, ξέρεις νομίζω τή συμπάθεια πού έγω κι ή άνηψιά μου σου τρέφουμε, ξέρεις άκόμη ότι ή καταγωγή μου και ή άνατροφή μου είναι τέτοιες πού δέ θά ζητάγα τή βοήθεια κανενός και περισσότερο δέ θά επιβάρυνα ένα φίλο εάν οί άνάγκες για κάτι και οί γεροντικές μου άνησυχίες δέν οξύνονταν πολύ από μιá σειρά γεγονότων. Νομίζω ότι ξέρεις καλύτερα άπ' όλους τήν άνησυχία τής καρδιάς μου (έδειξε τό στήθος της) για τή φτωχή μας Έσμεράλδα. Σέ πιό παλιούς καιρούς τήν άγωνία των ανθρώπων συνόδευαν οί θεοί με τή φροντίδα τους και έντονα τά σημάδια τής παρουσίας τους. Τώρα όμως κάθε έπαφή μαζί τους έγινε άδύνατη άφου θεοί δέν

υπάρχουν, μένουν μονάχα οι ισχυροί άνθρωποι (κοίταξε τόν 'Ιωάννη με νόημα) κι ἐσύ ἔχεις τὴν τύχη νά σχετίζεσαι μαζί τους καί μάλιστα με ἀνθρώπους πού συνδύαζον τό δικό τους πλοῦτο μέ τή δική σου εὐγένεια καί ἐξυπνάδα.

Μόνος σου μοῦ ἀνακοίνωσες προηγούμενα τὴν τελευταία ἐπικοινωνία τοῦ κυρίου Χριστοφίλου μαζί σου, γνωρίζοντας ὅτι κατοικοεδρεύει ἔξω, τό μέγεθος τῆς φιλίας σας, τίς δικές του μεγαλόψυχες συνήθειες ἀλλά καί τό περίεργο τῶν συνθηθειῶν του σ' ἐκλιπαρῶ φτωγή γερόντισσα ξεριζωμένη κι ἀπ' τόν τόπο τῆς νά τοῦ ζητήσεις μιά μεσολάβηση γιά νά βροῦμε τή φτωχούλα 'Εσμεράλδα».

Ὁ 'Ιωάννης σκεφτόταν πόσο καλύτερα θά μπορούσαν νά εἶναι τά πράγματα γιά ὅλους ἂν ὑπῆρχε στ' ἀλήθεια αὐτός ὁ κύριος Χριστοφίλου.

Ὁ Η Ματίνα πρόσεχε τό φιλοξενούμενό της διακριτικά καί ἔπαιζε ἀραιά στή φούχτα τῆς τὴν μακιρρένια ἀλατιέρα. Ὅσο γιά τή θεία-Ραλού ἀπολάμβανε τὴν παχυλή σιωπή πού σκόρπισαν τά λόγια τῆς μένοντας μέ τά πρεσβυωπικά τῆς μάτια νά κοιτάζει τά πράσινα κρόσια τοῦ βελουδίνου τραπεζομάντιλου πού ξεπρόβαλαν φούντα-φούντα κάτω ἀπό τό λευκό κάλυμα φαγητοῦ.

Ὅταν ἓνα βράδυ μετά τό καληνύχτισμα τοῦ Ντυβ, οἱ φίλοι του διανοούμενοι ἄψυχοι τῆς περασμένης γενιᾶς, πού γιά λόγους διαφορετικούς ὁ καθένας ἀπέτυχε στόν τομέα του προσπάθησαν ἀπό κείνα πού ὁ καθένας τους ξέχωρα εἶχε ἀκούσει γιά τόν τρομερό καί φοβερό κύριο Χριστοφίλου νά βγάλουν μιά ἐνότητα, ἔμειναν ἐκπληκτοί ἀλλά κι εὐχαριστημένοι ἀπ' τὴν ἀδυναμία τους νά συσχετίσουν ὄλο ἐκεῖνο τό σύνολο τῶν ἑτερόκλητων στοιχείων συγκροτώντας μιά ἐνιαία προσωπικότητα.

Τ' ἄλλα φῶτα τοῦ καφενέ εἶχαν σβήσει κι ὁ ἰδιοκτήτης ὁ μικρασιάτης Παντυχιανός τοῦς ἄφησε ἀναμμένη μόνη γυμνή μιά λάμπα πού ἔτυχε νά βρίσκεται ἀκριβῶς πάνω ἀπό τό τραπέζι τους.

'Επειδή τά καλοριφέρ εἶχαν κρυώσει ἀπ' ὦρα ὁ Χρῦσανθος κι ὁ Μάρκος πρῶτοι ἀπ' ὅλους τράβηξαν τά πανωφόρια τους ἀπ' τὴν ξύλινη κρεμάστρα πού βρίσκονταν πίσω ἀπ' τὴν τζαμένια ἐξώπορτα καί κουκουλωμένοι σχεδόν ἔβγαλαν μέ μεγάλη εὐχαρίστηση καί ἀνακούφιση ἴσως τό συμπέρασμα ὅτι ὁ «φτωχός» 'Ιωάννης ἦταν μυθομανής.

Ὅταν φεύγανε ὁ Παντυχιανός εἶχε κιόλα βάλει τίς καρέκλες πάνω στά τραπέζια καί ἀπόμεινε νά σκουπίζει σιγά-σιγά τό ἀσπρόμαυρο μωσαϊκό πού 'χε θαμπώσει ἀπ' τό σούρσιμο τόσων λασπωμένων παπουτσιῶν ὅλη μέρα.

Τὴ φάρσα ὅμως εἶχε διοργανώσει μόνος του χωρὶς νά πει τίποτε σέ κανένα ὁ Χρῦσανθος.

Εἶχε ἓνα φίλο ναυτικό ὑποπτη γνωριμία μιᾶς ὑγρῆς φθινοπωρινῆς νύχτας στό Βαρδάρι πού ὁ Νικόλας βρέθηκε στήν ἀνάγκη νά τραβήξει μαχαίρι καί χρειάστηκε νά ἐπέμβει κι ὁ Χρῦσανθος ἀπό κάποιο πατριωτικό φιλότιμο μιά καί ἡ φασαρία ἐγινε μέ τρεῖς ἀμερικάνους, ναῦτες ἑνός καταδρομικοῦ πού ἔκανε ἐπίσκεψη στήν πόλη γιά νά μπορέσουν νά ξεμπερδέψουν καί μισομεθυσμένοι νά σωθοῦν καί οἱ δύο πηδώντας στά λαδάδικα τὸν ξύλινο φράχτη τῆς πίσω αὐλῆς κάποιοι ἐμπορικοῦ ὅπου τρέμοντας ἀπ' τὴν ὑγρασία κούρνιασαν σχεδόν ὅλη νύχτα σιωπηλοὶ ν' ἀκοῦν τό ποδοβολητό τῶν ἀστυνομικῶν κι ὄλων ἐκείνων τῶν λαϊκῶν προαγωγῶν πού τά μπάρ τῆς περιοχῆς φιλοξενοῦν νά τοῦς ψάχνουν βλαστημώντας καί βρίζοντας τὴν ἀτυχία τους.

Μ' αὐτόνε τόν καμπούρη τύπο, πρῶτο μηχανικό σέ φορτηγὸ πού τράβαγε στήν Ἄγγλια καί θά γύριζε ἀπὸ Ἰταλία εἶχε στείλει ὁ Χρῦσανθος τρία γράμματα μέ προσοχή γραμμένα σέ φινό χαρτί ἀλληλογραφίας, σέ φακέλους μέ τυπωμένα τ' ἀρχικά τοῦ Χριστοφίλου μέ παραλήπτη τόν 'Ιωάννη Ντυβ, δίνοντας του ραντεβού σέ ὀρισμένη ἡμερομηνία στή γωνία Κομνηνῶν καί Βασιλέως Κωνσταντίνου καί δηλώνοντάς του σάν ὀριστική δῆθεν ἀπόφαση τοῦ Χριστοφίλου νά τόν χρησιμοποιήσει γιά βασικό του αἰσθητικό σύμβουλο σέ μιά σειρά ξενοδοχειακῶν ἐπιχειρήσεων στήν Ἰσπανία.

Οἱ ἄλλοι τό 'μαθαν μόνο ἀφοῦ βρέθηκαν μισή ὦρα νωρίτερα συγκεντρωμένοι στήν ταράτσα μιᾶς γκρίζας παλιᾶς πολυκατοικίας ἑκατὸ μέτρα ἀπόσταση ἀπ' τὴ γωνία τοῦ

θεωρητικοῦ ραντεβού πάνω στήν Κομνηνῶν.

Ήταν τέσσερις: ὁ Χρῦσανθος πού τό συγγραφικό του ταλέντο ἔφτασε μέχρι τό χρονογράφημα μιᾶς ὀκτασέλιδης δεκαπενθήμερης τοπικῆς φυλλάδας.

Ὁ Μάρκος πού λόγοι πολιτικῆς σκοπιμότητας ἐπέβαλλαν γιά λίγο νά τοῦ ἀνατεθεῖ δευτερεύουσα ὑπηρεσία στό τοπικό Κρατικό Θέατρο.

Ὁ Δημήτρης σκηνοθέτης μέ κάποια ἐπιτυχία στό λαογραφικό ντοκυμανταίρ ἀμφιβόλου φύλου καί συνθειῶν πράγμα πού —περιεργο— ὀδήγησε στήν τελική του ἀπομόνωση καί ὁ Μίλτος τελείως διαφορετική περίπτωση ἀπ' τούς ἄλλους μέ γνήσιο ὑποκριτικό ταλέντο πού γιά ἓνα διάστημα ἔλαμψε στά θεάτρα τῆς Ἀθήνας ἀλλά τόν διάβρωσαν προσωπικές εὐαισθησίες ρίχνοντάς τον στό πιτό.

Εἶχαν φτάσει μέχρι ἐκεῖ κουβαλώντας ἓνα ζευγάρι κυάλια.

Σίγουρα ἐκεῖνος πού εἶχε τίς περισσότερες ἀμφιβολίες γιά τοῦτες τίς ἐνέργειες πράγμα πού μέ μισόλογα ὑποδηλώνονταν ἀπ' τίς κρίσεις καί τά μουγκρητά του ἦταν ὁ Μίλτος. Ἐνέργεια πού τοῦ ὑπαγόρευαν ὅπως πάντα οἱ ἀντιπολιτευτικές τάσεις του σέ σχέση μέ τή «φωτισμένη» καθοδήγηση πού γενικά ἐπέβαλε ὁ Χρῦσανθος.

Ήταν καθισμένοι ἀκριβῶς στή γωνιά τοῦ ραντεβού περίπου ἓνα τέταρτο μένοντας μέ τά χέρια στίς τσέπες, τό γιακά σηκωμένο καί τό ἀριστερό του πόδι τεντωμένο ν' ἀκουμπᾶ μέ τό πίσω μέρος τῆς μικρῆς του γάμπας στή μιά ἀπ' τίς δύο πάνινες βαλίτσες του μέ τούς πολυκαιρισμένους; θαμπούς λεκέδες πάνω στό ξεφτισμένο πράσινο ὕφασμα πού 'χε ἀπό καιρό ἀνοίξει σέ δύο τρία σημεῖα γύρω ἀπ' τά καφέ σιδερένια κλεισίματα καί τή χειρολαβή.

Κοίταζε τή σάπια γραμμή τῆς θάλασσας νά φουσκώνει μελανά κυκλώνοντας τό λιμάνι μ' ἓνα βρώμικο παιγνίδισμα ἀφρών καί μετά ἔσερνε λίγο πιό ἐδῶ ἢ πιό ἐκεῖ τό πόδι του σάν νά φοβότανε κάποιο καρφί.

Ὁ Ἰωάννης ἐνῶθε νά κρυώνει ὄχι τόσο ἀπό τόν χαμένο ἀνάμεσα στά κτίρια βαρδάρη πού τόσο θεαματικά στίς πρώτες του παγωμένες ἄλωσιές τά σεντεφένια σύννεφα τοῦ πρωινοῦ χάθηκαν στό βάθος τοῦ κόλπου ὅσο ἀπό τοῦτο τό τρυπανιστό κρύο πού ὁ ὕγρός τόπος τοῦ 'στελνε ἴσια στό λαιμό ἀπ' τίς πατοῦσες λαβώνοντας τά σωθικά του καί τό σβέρκο του μέ ρίγη πού τρεμουλιαστά τόν τράνταζαν.

Ὁ λαχειοπώλης πού ἔστριψε στό ἀπέναντι πεζοδρόμιο νεαρός, δασύτριχος, μελαψός κουβάλαγε τό γυμνό ξύλινο κοντάρι του ἀφήνοντας τήν πίσω ἄκρη νά σέρνεται στό πεζοδρόμιο καθώς ἀπεγνωσμένα μέ τό δεξί του χέρι ἐλεύθερο προσπαθοῦσε νά μαζέψει τήν κρῦα φούχτα τοῦ ἀέρα πού φούσκωνε τό λεπτό γαλάζιο ποκαίσιμο σάν μπαλόνη περνώντας δέν ἔριξε ματιά. Ὁ Ἰωάννης σκέφτηκε: «οὔτε κἀν ἡ εὐκαιρία μιᾶς ἀναμέτρησης μέ τήν τύχη». Ἀκουγότανε ἀκόμα ὁ λιτός θόρυβος τοῦ κονταριοῦ πάνω στό πλακόστρωμα.

Τότε πρόσεξε τό ζητιάνο πού πλησίαζε πρὸς τό μέρος του μέ τίς τρύπιες λυτές δερμάτινες μπότες τό παλιό μάλλινο παντελόνι καί μιά πολύχρωμη γραβάτα μιά ζώνη περασμένη στό θηλάκια τῆς μέσης μ' ἓνα ὀγκώδη κόμπο γιά δέσιμο κάτω ἀπ' τόν ἀφαλό πού μισοφαινόταν μέ τό περπάτημα νά ταλαντεύεται πέρα-δῶθε ἀκολουθώντας τήν κίνηση τοῦ σκισμένου δερμάτινου γιλέκου πού ἄφηνε γυμνά τά μπράτσα καί τό λαιμό. Ὁ ζητιάνος ἄπλωσε τό χέρι του ἓνα μεγάλο χέρι μέ γαμπᾶ βρώμικα νύχια μαυρισμένα μέχρι τίς ἄκρες.

«Εἴμαστε μόνοι ἀφεντικό, δῶσε ἓνα φράγκο νά γίνουμε δύο».

Εἶχε κάτι τό τραγουδιστό μά ἦταν τόσο περίεργα λυπημένος ὁ ἔνρινος ἦχος τῆς πού ὁ Ντυβ. ἔγειρε τό βλέμμα του μέ κάποιο κοκκίνισμα στή μύτη τῶν παλουτσιῶν του μέχρι πού ἄκουσε τά πατήματα νά κατηφορίζουν βαριά πρὸς τή θάλασσα.

«Εἴμαστε μόνοι ἀφεντικό...» τά λόγια κατακύλαγαν μπερδεμένα ἀπ' τό σφύριγμα τοῦ ἀγέρα «Εἴμαστε» «δύο ἀφεντικό» ἴσως νά 'ταν κι αὐτός ἓνας λόγος πού ὁ «φτωχός» Ἰωάννης ἀπόφευγε νά θυμᾶται.

Ὅταν εἶδαν ἐκεῖνοι ὅ τίς τεσσερις τό μεγάλο μαῦρο αὐτοκίνητο μέ τραβηγμένα τά γκριζα κουρτινάκια νά σταματᾶ τό δρόμο του γιά λίγο δέ δῶσαν στήν ἀρχή σημασία.

Τό πράγμα έγινε εκπληκτικό όταν ὁ ὁδηγός πετάχτηκε μέ σβέλτες κινήσεις ἔξω ὑποκλίθηκε βγάζοντας τό πηλίκιο μέ τό λαμπρό χρυσό συρίτι στόν Ἰωάννη φάνηκε κάτι νά τοῦ λέει καί μετά τσακίζοντας τή μέση του στά δύο βάλθηκε νά κουβαλήσει τίς βαλίτσες τοῦ Νίτβ. στό πόρτ-παγκαζ τῆς Μπέντλεϋ.

Ἐνῶς Ἰωάννης ἔστεκε ἀκόμη στή γωνιά ἀκίνητος, προσεχτικός μέχρι πού ὁ ὁδηγός μέ μιὰ τελική ὑπόκλιση ἀνοίξε τήν πίσω πόρτα καί τόν περίμενε νά μπει. Ὁ μικρούλης νάνος βάδιζε ἀργά ἔχοντας τεντώσει σταθερά τ' ἀνάστημά του μέχρι πού μ' ἕνα του ἀτεχνο λύγισμα, γλίστρησε μέσα στ' αὐτοκίνητο.

«Πολύ ὠραῖο, Χρύσανθε, ἐξαιρετική συνέχεια... »

Ἐνῶς Δημήτρης ἦταν πρόθυμος μέ τή* γυναικεία του εὐφράδεια νά συγχαρεῖ. Ὁ Χρύσανθος ἔμεινε ἀμίλητος μέ τά μάτια του διασταλμένα ἀπό τέτοια εκπληξη πού σέ κανένα δέν ἔμεινε περιθώριο νά πιστέψει πώς κάτι ἦξερε.

«Ὅλο τ' ἀπόγευμα τοὺς ἀνέχτηκε ἡ θεία-Ραλού νά περπατοῦν στό διάδρομο σέρνοντας τά πόδια τους βρίζοντας καί βλαστημώντας καθώς χτύπαγαν σέ κάποια πόρτα γειτονική καί δέν τοὺς ἀπαντοῦσαν ἢ νά πηδᾶνε κάτω ἀπ' τά παράθυρά της —γέροι ἄνθρωποι σά δέ ντρέπονταν— ψάχνοντας γιά κάποιον ἢ γιά κάτι μέ ἀναίδεια μεγάλη. Τελικά ὁ ἐκνευρισμός ἀλλά καί ἡ μύτη τῆς περιέργειας τήν ἔπεισαν νά σφίξει τό σάλι της στοὺς ὄμους καί νά βγεῖ νά ρωτήσῃ τί ἦθελαν.

«Ἄ! γιά τόν ἀγαπητό μας Ἰωάννη», εἶπε, «ὁ Θεός ἄς τόν ἔχει καλά εἶναι φανερό πώς στή βιάση του ἄπρεπα ἴσως σᾶς ξέχασε ἀλλά ἦταν τόσες οἱ δουλειές τους. Πάντως δέ θά μᾶς ξανάρθει τουλάχιστο γιά δύο χρόνια. Μεγάλες δουλειές στό ἐξωτερικό... Μά, νά ξενοικίασε καί τό σπίτι ἀπό χθές, σχετικά ρωτήστε τήν κυρία Κούνιο στό δεύτερο ὄροφο»

Βλέποντας τό εκπληκτο βλέμμα τῶν τριῶν μεσηλικῶν ἡ θεία-Ραλού εἶχε κάθε λόγο νά ἐπικροτεῖ τή ρητορική της ἱκανότητα καθώς τοὺς ἄφησε κι ἐκλείσε τήν πόρτα. Ὁ Μίλτος καθόταν στό γκριζο ἀπομεινάρει ἑνός τοίχου καί περίμενε τοὺς ἄλλους τρεῖς. Παλιότερα δέν ἦταν λίγες οἱ ἐλπίδες του νά φτάσει μέχρι ἐδῶ τιμητικά προσκεκλημένος ἀπό λυγερόκορμες δέσποινες σέ βραδινά γιά λίγους κι ἐκλεκτοὺς δίπλα στή δροσιά τῶν προσεγμένων παρτεριῶν.

Ἐβλεπε τά ὄνειρα τοῦ γκρεμισμένα στά γερτά χαλάσματα τῆς σάπιας πέτρας πού μέ κόπο ἀκόμα ὄρθωνε τό κορμί της στή μορφή τῶν πρόστυχων γερασμένων προσώπων τῶν γύρω κτιρίων.

Ἡ ἀγριάδα εἶχε ἐπιστρέψει στό σκοῦρο χῶμα γλείφοντας μέ τό πράσινο κορμί της τά πόδια του.

Ἡ βαριά σκονισμένη φυλλωσιά τῶν κισσῶν ξερίζωνε προσεκτικά σχεδόν μ' ἀγάπη κούφια δοκάρια ἀπ' τοὺς τρύπιους ἐξῶστες πού ὁ λαχανιαστός στριφτός ἀέρας τραμπάλιζε.

«Εἶναι ἡ φύση πού ἔχει ἐπιστρέψει ἤρεμα μέ τή γυναικεία ἀπεραντοσύνη της στά χαλάσματα» σκέφτηκε. «Σέ λίγο δέ θά ὑπάρχει οὔτε καρφί πού νά μὴν εἶναι φυτρωμένο ἀπ' τά μικρά μόβ ἀγριολούλουδα καί τίς χρυσοκέφαλες μαργαρίτες».

Ἐνῶς ἔχουν λείψει οἱ λιθόστρωτες αὐλές τῶν ἀρχοντικῶν, οἱ μεγαλοπρεπεῖς κυρίες μέ τήν πεντακάθαρη ὑπηρετική συνοδεία οἱ παρασημασμένοι δανδῆδες καί οἱ μικροὶ καθηγητές.

Ἡ μπουκαδόουρα ἔφερε πίσω τά σύννεφα γεμάτα θολό μελάνι ἄρχισαν νά ζωγραφίζουν μέ μεγάλες βαριές σταγόνες.

Ἡ πραγματικότητα ἔγινε ἕνα μικρὸ φίδι γεμάτο μαῦρες βούλες πού ἄλλαξε τό ποκάμισό του ἀκουμπισμένο σ' ἕνα γυάλινο μπουκάλι.

Τοὺς εἶδε νά πλησιάζουν γερασμένοι κατὰ πολὺ ἀπὸ τήν εκπληξη μέ βῆμα ἀσταθές καί μέτωπο ὀργωμένο ἀπ' τήν ἀπορία.

Στό γυρισμό δέ μίλαγαν μονάχα ἐκεῖνος προσεχτικά θαύμαζε τή βροχή, πού ἔκανε τόν κόσμο νά τρέχει ἀνάμεσα στά σιωπηλά ρυάκια μέ τό κεφάλι σκυμμένο.

«Ἦταν καιρός νά ἀφήσουμε τή θέση μας στά σκουλήκια» τοῦ εἶπε χαριτολογώντας ὁ Δημήτρης.

« Αυτό άκριβώς» άπάντησε «τή θέση μας στα σκουλήκια».

Ύστερα από δεκαπέντε μέρες ξφτασε άπ' τό Βέλγιο τό πρώτο τηλεγράφημα τής Έσμεράλδα: «Είμαι καλά, στέλνω χρήματα». Η θεία Ραλού είχε κάθε λόγο νά μνημονεύει στίς βραδινές της προσευχές πολύ σύντομες μέχρι τότε τόν «θαυμαστό» Ιωάννη.

Τόν μάρμπα Γιάννη μικρασιάτη πρόσφυγα άπ' τά μέρη τής μάνας μου τόν γνώρισα δέκα χρόνια πρίν τήν εποχή πού ήρθε στή γειτονιά μας νά δουλέψει σά μογιατζής. Σέ κείνον άνήκουν οί διηγήσεις πού δώσαν αυτή τήν ιστορία ύστερα από μιά όρισμένη δική μου έπεξεργασία πού προσπάθησε διατηρώντας τόν κεντρικό κορμό και τίς κύριες αντίθεσεις νά τήν άπαλλάξει από τούς πλατειασμούς εκείνους πού οί πολύ ένθουσιασμένοι μέ τό έργο τους άνθρωποι άσχημα τού προσθέτουν.

Όταν πέθανε ήταν ή πρώτη φορά πού σκέφτηκα νά καταγράψω αυτές τίς θολές παιδικές μου έμπειρίες.

Άργότερα έκπληκτος βρήκα τό συσχετισμό τού ήρωα μέ τόν άφηγητή, τήν όμοιότητα τών μικρών λευκών χειρών τού Ντυβ. μέ τά παιδικά χέρια τού μάρμπα-Γιάννη, τό μικρό κοινό τους ύψος τέλειων συμμετρικών νάνων τή δειλία στούς τρόπους, τό άσειό κατακύλισμα τών γυαλιών τους, τά πεταχτά τους άσπρα μαλλία. Μπορεί ό θαυμαστός Ιωάννης νά 'φτιαξε τόν μάρμπα Γιάννη πού γνώρισα δίνοντας ένα ώριμο περιεχόμενο στό σχήμα τής μέχρι τότε κουραστικής του ζωής, μιά τελική καταξίωση, μιά άπόδειξη γιά τή δυνατότητα τού θαύματος ένώ ταυτόχρονα δημιουργώντας μιά νέα άρχή νά 'δωσε καινούργιο πρόσωπο στό βιολογικό του έαυτό πού συνέχιζε νά ύπάρχει παρά τήν άφομοίωση τού κοινωνικού του προσωπείου από τό φανταστικό.

Μπορεί νά συμβαίνει και τό αντίθετο όμως δέν ξέρω άκόμη και τώρα ποιός έπλασε ποιόν ούτε άν κάποιος έπλασε οτιδήποτε, ποιός έπλασε ποιός ούτε άν κάποιος έπλασε οτιδήποτε, ποιός ήταν ό Ντυβ. ποιός ό μάρμπα-Γιάννης άν ύπάρχει έδώ ή διήγηση μιάς εξέλιξης στόν χρόνο και στίς κοινωνικές γραμμές ή ή προσδοκία τής έλπίδας κι άκόμη δέν ξέρω άν ό μύθος ήμουν έγώ ή κάτι πρίν από μένα πού συνεχίζει νά ύπάρχει πέρα άπ' τή θέλησή μου και τή διάθεση γιά δημιουργία σάν τρομακτική άλήθεια.

T.K. Αναγνώστου

**κυκλοφορούν
κιολας
9 τομοι
του αντι**